

Chanoch Levin **STRASTI ŽIVOTA**

Je hluboká noc. Jona, muž na sklonku středního věku, se vzbudí s palčivým pocitem, že jeho život končí. Probudí svou ženu Levivu, aby jí sdělil, že ji opouští. Dialog, který se rozvine – dialog plný proseb, lamentací, výmluv, vydírání, výhrůžek a urážek – je děsivý a směšný zároveň. I proto, že ho všichni známe a v té či oné podobě jsme ho už mnohokrát prožili. Nezáleží, jestli se jedná o rozhovor muže se ženou, rodiče s potomkem, hříšníka s Bohem... Je to pláč lidské duše nad zmarněným životem.

STRASTI ŽIVOTA jsou mimořádnou hereckou příležitostí pro dva herce a herečku. V rolích manželů se představí Jiří Štěpnička a Jana Boušková. Postavu Gunkela, jejich známého, kterého trápí podobné pocity, ale protože žije sám, nemá od koho odejít a komu se svěřit, hraje Alois Švehlík.

„V našem světě se směje jen ten, kdo se zatím nerozplakal“

(Chanoch Levin – Rekviem)

Česká premiéra: 12. března 2015 na Nové scéně

Chanoch Levin
STRASTI ŽIVOTA

Překlad: Lenka Bukovská
Režie: Eduard Kudláč
Scéna a kostýmy: Eva Rácová-Kudláčová
Hudba: Martin Burlas
Dramaturgie: Iva Klestilová

JONA POPOCH Jiří Štěpnička
LEVIVA, jeho žena Jana Boušková
GUNKEL, známý Alois Švehlík

Pozoruhodný dramatik Chanoch Levin patří k nejuznávanějším autorům izraelského dramatu. Někteří ho přirovnávají ke Kafkovi, jiní k Beckettovi, ještě jiní k Havlovi... Jeho hlas je však zcela svébytný a originální. Svou naléhavostí, bezprostředností a poetickou vizí se řadí spíše k domácí tradici – konkrétně k některým biblickým knihám, jako je třeba Jób či Kazatel.

Muž a žena. Jona a Leviva. Manželský pár, který spolu prožil podstatnou část života. V dobrém i zlém. Vychovali děti, pracovali, hádali se a usmířovali. Navzájem se dokonale znají, vědí o sobě téměř vše. A jednoho dne se Jona probudí s palčivým pocitem, že jeho život končí. Začne bilancovat, obviňoval sebe i svoji manželku, hledat východisko ze samoty, kterou cítí. Jediným východiskem z existenciální krize, kterou pociťuje, je „změna“. Chce opustit manželku, domov, chce začít znovu. Chce druhou šanci.

Chanoch Levin

Narodil se 18. prosince 1943. Jeho rodiče Malka a Jisrael Levinovi emigrovali do Palestiny v roce 1935 z polské Lodže. Tatínek měl obchod s potravinami. Zemřel na infarkt, když bylo Chanochovi dvanáct let. Levin vyrostl v silně náboženském prostředí v jižním Tel Avivu. Opustil střední školu, aby mohl finančně podporovat rodinu – pracoval jako poslíček a navštěvoval večerní střední školu. Tam začal chodit do dramatického kroužku. Jeho o devět let starší bratr David pracoval jako asistent režie v divadle Cameri.

Po povinné vojenské službě, kde sloužil u spojovatelů, začal studovat filozofii a hebrejskou literaturu na Telavivské univerzitě (absolvoval 1967). V roce 1965 začal působit v univerzitním časopise Dorban (Dikobraz). Některé z jeho tehdejších článků byly v pozdějších letech (po úpravách) znovu vydány. Během univerzitních studií měl blízko ke komunistické straně. V roce 1967 uveřejnil poezii v časopise Jochani, která se setkala s velkým kritickým ohlasem. V té době také začal uveřejňovat povídky, kterým se věnoval i v průběhu sedmdesátých a osmdesátých let. Roku 1967 rovněž napsal rozhlasovou hru *Chyťte špióna*. Zaslal ji do soutěže a vyhrál první cenu. Režíroval ji David Levin a vysílala se několikrát.

Anglický překlad hry zvítězil v italské soutěži rozhlasových her v roce 1969 a vyšel také tiskem. V rozmezí let 1967 a 1970 se Levin věnoval politické satíře. V březnu 1968 připravoval s Endou Šavitovou kabaretní program *Ty, já a příští válka*, který byl v srpnu 1968 uveden v telavivském klubu Bar-Barim, v němž hráli Šavitové studenti z divadelní katedry Telavivské univerzity. Jeho další satiru *Kečup* režíroval bratr David a hrála se ve sklepě Satirického kabaretu v Tel Avivu v březnu 1969. V těchto satirách Levin parodoval izraelský vojenský patos či neschopnost izraelských politiků. Kritický ohlas získala celovečerní hra *Chefec* uvedená v divadle Kameri v roce 1972. Za svou kariéru Levin napsal přes šedesát her a více než dvacítku z nich režíroval; stal se tak klíčovou figurou moderního izraelského divadla. Některá jeho dramata se dočkala televizní adaptace, podle *Snícího dítěte* vznikla opera, která byla uvedena u příležitosti pětadvacátého výročí Izraelské opery.

Většinu své kariéry se věnoval dramatu, nicméně napsal i několik písňových textů, vydal dvě prozaické knihy, knihu básní a skečů a psal i pro televizi. V roce 1994 dostal Bialikovu cenu, významné domácí literární ocenění.

Byl dvakrát ženatý a měl čtyři děti.

Zemřel 18. srpna 1999 na rakovinu. Pracoval do posledních chvil, poslední režii (*Uplakánci*) však dokončit nestačil.

Izraelští divadelníci i kritici měli dlouho za to, že Levinovy hry jsou nepřeložitelné a jejich humor a poetika jsou nepřenosné a pro zahraniční publikum špatně srozumitelné. Panoval názor, že Levin, který na rozdíl od jiných izraelských dramatiků nepsal realistická, do izraelské reality zasazená dramata, je pro zahraniční publikum málo exotický, a tudíž není dost přitažlivý. Zejména v posledních letech se však ukazuje pravý opak. Hlavně divákům ve střední a východní Evropě je Levinova poetika blízká a jeho humoru i hrdinům rozumí víc než dobře. Levinovo dílo se v poslední době stává nesmírně populární ve Francii (kde měli diváci možnost zhlédnout již více než 35 původních inscenací a kde vyšlo také několik svazků Levinových her) a také u našich polských sousedů (přes 20 inscenací). V Polsku bývá Levin dokonce označován za „jediného polského dramatika, který do Polska nikdy nezavítal“.

V Čechách zůstávalo dílo Chanocha Levina dlouho neznámým, možná i proto, že v češtině zatím nevyšel žádný překlad jeho her a ani anglických či německých překladů Levinových her není mnoho. Tuzemské publikum mělo poprvé příležitost setkat se s dílem Chanocha Levina v rámci festivalu Divadlo evropských regionů v Hradci Králové v roce 2007, kde divadlo Kameri hostovalo s původní, Levinem režírovanou inscenací *Rekviem*. Předloni měla v Divadle na Vinohradech premiéru hra *Krum* (uváděná pod názvem *Nesnesitelné svatby*). Inscenace *Strastí života* na Nové scéně Národního divadla je tak teprve druhým uvedením Levinova díla na českých jevištích. V současnosti vzniká překlad několika stěžejních Levinových her a můžeme jen doufat, že se i u nás dočkáme podobného levinovského boomu, jaký zaznamenaly v posledních letech Polsko či Francie. Tak výjimečný autor by si to jistě zasloužil.

Lenka Bukovská „Dramatik smyslu lidské existence – O Chanochu Levinovi a jeho hrách“

Hledání jemných odstínů bolesti a lásky, zklamání a naděje...

Rozhovor s režisérem Eduardem Kudláčem

Čím Vás zaujala tato Levinova hra?

To, co mě zaujalo nejvíc, byla ironická a tragikomická interpretace bolesti stárnoucího muže, který rekapituluje svoje životní prohry. Drsnost a hluboká ironie se staly atraktivní formou velmi hluboké analýzy selhání muže, manžela a umělce před jeho koncem. Manželka věrně kráčející celým životem hlavního hrdiny tak znázorňuje nejen souputníka, ale i nechtěného svědka těchto selhání, nepřítel a zároveň jedinou blízkou osobu ochotnou se jeho životním příběhem zaobírat.

Režírujete často současné divadelní hry. Je tato v něčem jiná?

Většinou režírují hry, ve kterých paralelně vedle sebe existuje několik plánů, několik témat a jejich vrstvení a struktura jsou potom základem pro formální zpracování textu. Levinův text je v podstatě modelovou situací. Smrt se blíží, stopa života se „rozměšňuje“, strach z nicoty roste. Cokoli je lepší než setrvat v bodu, ve kterém si člověk uvědomuje svoji zbytečnost. Tento uzavřený dialog mezi manžely, mezi agresorem a obětí, s návštěvou metaforického kolemjdoucího, je pro mne nevídaným stylistickým cvičením vyžadujícím velkou znalost textu, analýzu a trpělivé hledání jemných odstínů bolesti a lásky, zklamání a naděje. Tým, se kterým pracuji, je obrovskou školou nejen profesní, ale i lidskou. Hlubocí lidé.

Věříte v lásku na celý život?

Samozřejmě. Věřím dokonce i na celoživotní nenávisť!

Jaké jsou Vaše strasti života?

Zásadní strastí našich životů (a tedy i mého) jsou ti druzí. Ti, kteří vám tu radost ze života kazí. Ti, pro které je ambice a neschopnost vnímat se v nějakém širším kontextu, více než korektní vztahy a mezilidská nebo profesionální úcta. Když se na to podíváme jednodušeji, strastí mého života je nevyhnutelnost pracovat. Plnit hrdla.

Videotrailer k inscenaci bude ke stažení na videokanálu Činohry ND na www.youtube.com

Fotogalerie ze zkoušek na profilu Činohry na sociální síti Facebook.com

Kontakt pro média: *Tomáš Staněk, public relations*

tel: 224 902 126, mobil: 605 207 249, e-mail: t.stanek@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

www.cinohraND.cz

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

KB

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

ŠKODA

AUTOCONT

NADAČNÍ
FOND

BOHEMIAN
HERITAGE
FUND

PATRON OPERY ND

PARTNER INSCENACÍ ND

PARTNER INSCENACÍ
BALETU A OPERY ND

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

Prof. Dr. Dadjá Altenburg-Kohl

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

mediální skupina **mafra**

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

 Česká televize

 Český rozhlas

RESPEKT

Prager Zeitung

MEDIA MARKETING SERVICES

Echo24.CZ